

کودتای «قیس سعید» علیه پارلمان
و سیستم قضایی تونس

سودای نحس

Getty Images

● زهره صفاری

اما به جز مسایل اقتصادی، از نگاه بسیاری از تحلیلگران رسانه ای در جهان آنچه «قیس سعید» در ماه های اخیر در تونس انجام داده است، باعث شده دموکراسی نوپا در این کشور از مسیری که در حال پیمودن آن بود، منحرف شود. به اعتقاد ناظران جهانی، انقلاب تونس که جرقه بهار عربی را روشن کرد موفق ترین انقلابی بود که در این جریان رخ داد. در هنگامه بهار عربی هرچند حکومت های دیکتاتوری در لیبی، مصر و یمن نیز به فنا رفتند اما هیچکدام عاقبت خوشایندی نیافتند. در لیبی بعد از کشته شدن «معمر قذافی» شادی مردم بسیار کوتاه تر از آن بود که می پنداشتند، این کشور ملوک الطوایفی بلافاصله با نبرد بر سر قدرت بین شرق و غرب به بحرانی کشیده شد که همچنان نیز ادامه دارد و حضور دو دولت در یک کشور نتوانسته به زندگی مردم سامان بخشد. در مصر نیز هرچند شادمانی مردم از سقوط «حسنى مبارك» اندكى بیشتر طول کشید و در آغاز انقلاب، با روی کار آمدن «محمد مرسی» تصور می شد این کشور

تعطیلی پارلمان و سازمان های دولتی و قضایی را نیز رفتار غیرقابل قبولی از سوی رئیس جمهور دانست که جامعه را ناامید کرده است. ناظران بر این باورند که تنها دو ماه پس از اعتراضات ۲۵ جولای، دوقطبی همراهی و خشم علیه اقدامات «سعید» بارزترین تقابل در این کشور به شمار می رفت. موافقان رئیس جمهوری همچنان بر تغییرات اساسی وعده داده شده او تأکید داشتند اما مخالفان او تصاحب قدرت از سوی «سعید» و در پی آن تعلیق پارلمان و سیستم قضایی این کشور را نقض قانون اساسی دانسته که می تواند زنگ خطر برای بروز خودکامگی و بازگشت دیکتاتوری به تونس را به صدا درآورد. از طرفی جوانان حامی اپوزیسیون، تحولات را به سمت بهبود شرایط اقتصادی نمی بینند و نسبت به تبعات حکومت تک بعدی «سعید» و انزوای داخلی و بین المللی حکومت سیاسی تونس هشدار می دهند. شرایطی که در اوج بحران اقتصادی می تواند روابط و سرمایه گذاری های خارجی را نیز نابود کند.

موافقان رئیس جمهوری این کشور ایجاد شده است. با این حال براساس آخرین نظرسنجی ها کمتر از ۱۷ درصد جوانان تونسی همچنان علاقه مند به سیاست هستند و در این میان کاهش سطح اعتماد به احزاب سیاسی نیز شاخص فعالیت این قشر در بزنگاه های مهم را نیز پایین آورده است. «صفه غبی»، ۲۴ ساله که دانشجوی حقوق و از اعضای سابق اتحادیه دانشجویان تونس است، می گوید: «اقدامات ناگهانی «سعید» از ۲۵ جولای به این سو، به دلیل نبود یک حکومت قدرتمند و انفعال احزاب سیاسی کشور قابل توجیه بود. ما دیگر نمی توانیم به مؤسسات دولتی اعتماد کنیم و می دانیم که بدون شک احزاب سیاسی نیز کاری برایمان نخواهند کرد. من خودم از حامیان جنبش ۲۵ جولای ۲۰۲۱ بودم چراکه هنوز هم معتقدم برای بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور تغییرات اساسی لازم است.» «عزیز» دانشجوی ۲۹ ساله شهرسازی نیز با انتقاد از اقدامات «سعید»، آن را غیرقانونی خواند و

حدود یک دهه پس از آغاز جنبش بهار عربی در تونس، آمار بالای بیکاری و شرایط سخت اقتصادی، این کشور را در صدر فهرست بیشترین شمار مهاجران به اروپا در سال ۲۰۲۱ قرار داده است و براساس آخرین نظرسنجی پژوهشکده بین المللی «آلرت» تونس، حدود ۵۱ درصد جوانان ۱۸ تا ۲۹ سال این کشور نیز به مهاجرت می اندیشند. ناکامی های پی در پی سیاسی، اقتصادی و اجتماعی تونس در یک دهه گذشته، زمینه ساز انزوای قشر جوان این کشور از فضاهای سیاسی و حتی جنبش های اجتماعی شده است. گرچه تظاهرات گسترده ۲۵ جولای ۲۰۲۱، حدود یک دهه پس از انقلاب بزرگ جامعه عرب موسوم به بهار عربی و سرنگونی حکومت های دیکتاتوری مانند نظام وقت تونس، موج بیداری دوباره ای هر چند کوچک را در جوانان برای تغییر و تکرار تاریخ به وجود آورد اما در عین حال تحولات تونس، بویژه تصمیمات «قیس سعید»، شرایط را به گونه ای پیش برده که ظرف چند ماه تقابل وسیعی میان مخالفان و

۳ مرداده ۱۴۰۰

قیس سعید، رئیس جمهوری تونس، نخست وزیر را برکنار و پارلمان را منحل کرد. این اقدام شبه کودتا باعث آغاز بحرانی سیاسی در این کشور شد. بحرانی که همچنان ادامه دارد.